

Бродзь Анастасія Сергіївна

Здобувач другого рівня вищої освіти,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування».

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ORCID: 0009-0003-5063-0115

НАПРЯМИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Корупція, як явище, є складною і дифузійною, її можна кваліфікувати як ментальний прояв пострадянського суспільства, яке впродовж десятиліть із покоління у покоління передавало «корупційні традиції», формуючи свідомість громадян і програмуючи їх на культивування корупційних дій. Загальновідома фраза «як не змастиш – не поїдеш» стала універсальним слоганом корупціонерів усіх ланок і сфер. Вона закарбувалася у свідомості українців старшого покоління як універсальний рецепт вирішення усіх питань і перейшла у спадок молоді, яка змушено будує своє життя на фундаменті корупційного спадку. Корупція стала гальмівним фактором на шляху України до Європейського Союзу, економічного розвитку, залучення іноземних інвесторів, допомоги партнерів під час російсько-української війни тощо.

Здійснення антикорупційної реформи в Україні є важливим з огляду правового функціонування держави в сфері оборони та національної безпеки, соціального забезпечення та інших важливих сфер життя громадян. Сьогодні в умовах війни і прагнень нашої держави до вступу в ЄС ця проблема є дуже актуальною, адже її вирішення спростило б фінансування оборони України та її повоєнного відновлення.

Корупція в Україні є перепорою для держави здійснювати управління суспільством, а соціальний ефект корупції серед громадян створює загрозу національній безпеці України. В сучасних умовах суспільство України прагне розвиватися та інтегруватися до загальносвітових глобалізаційних процесів, але однією з найбільших засад на шляху до підвищення якості життя в країні є високий рівень корупції в багатьох сферах [1].

Фундаментальним напрямом здійснення антикорупційних реформ в умовах сучасних викликів є законодавчий. *Нормативно-правова база боротьби з корупцією в Україні* складається з низки законів та інших документів, які визначають принципи, механізми та суб'єктів запобігання і протидії корупції. Основні з них це: Конституція України, Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII (із змінами). Також антикорупційне законодавство України включає в себе ряд підзаконних

нормативно-правових актів [2]. Реформування законодавчої складової повинно, зокрема, включати:

- посилення відповідальності за вчинення корупційних дій (збільшення строків позбавлення волі, розмірів штрафів, санкцій, конфіскація);
- створення механізму повернення корупційних коштів до бюджету;
- скасування права внесення застави за підозрюваних у корупційних злочинах;
- захист свідків і журналістів, що здійснюють розслідування фактів корупції тощо.

Ще одним напрямом реформування антикорупційної політики держави у умовах сьогодення є *вдосконалення антикорупційної інфраструктури*. Наразі зроблено певні кроки: створено основні антикорупційні інституції України: Національне антикорупційне бюро (НАБУ); Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП); Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК); антикорупційні служби, що діють в різних державних органах, міністерствах та агентствах країни і здійснюють внутрішній контроль, розслідування та запобігання корупційним діянням у відповідних органах; Вищий антикорупційний суд (ВАКС). Національне агентство з питань запобігання корупції розробило «Антикорупційну стратегію на 2021-2025 роки», де викладені основні принципи антикорупційної політики на окреслений період, однак не враховано корупційні виклики в умовах воєнного часу [3]. Задля забезпечення результативності дій зазначених антикорупційних органів необхідно регулярно здійснювати підвищення кваліфікації кадрів, впроваджувати зарубіжний досвід, підвищити відповідальність за корупційні правопорушення представників антикорупційних структур.

Реформування діяльності судової, правоохоронної систем, сфери державного управління – є важливим вектором антикорупційної реформи. Судова система потребує жорсткого відбору кандидатів на посади суддів, забезпечення якісної підготовки суддів; запровадження системи перевірки доброчесності суддів, звільнення і невідворотності покарання у разі вчинення корупційних дій, підвищення кваліфікації суддів; введення електронного судочинства з метою прозорості і недопущення ризиків корупції у судовій системі. Реформування правоохоронної системи передбачає зменшення бюрократії та спрощення процедур; підвищення рівня оплати праці та соціального захисту працівників правоохоронних органів; запровадження громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів.

Підходи до реформування державної служби є важливими і дотичними до антикорупційної боротьби і включають:

- запровадження конкурсного відбору на посади державної служби;
- підвищення рівня оплати праці та соціального захисту

держслужбовців;

- запровадження дієвих механізмів відповідальності за корупційні правопорушення;
- цифрову трансформацію з метою прозорості діяльності та відкриття даних як основи для мінімізації корупційних ризиків;
- створення на противагу існуючим корупційним практикам більш зручних та законних способів задоволення потреб фізичних і юридичних осіб;
- моніторинг діяльності з метою запобігання вчинення корупційних дій, механізм подачі скарг та звернень тощо.

Викорінення корупції як суспільного явища також пов'язано з *антикорупційною освітою та активною участю громадянськості* у формуванні антикорупційної культури в українському суспільстві; підвищенні рівня обізнаності громадян про антикорупційні реформи та їх роль у цій боротьбі; формуванні суспільної нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права [4].

Поглибленню та розширенню реформ в умовах воєнного часу на фоні економічного, політичного та соціального тиску сприяє міжнародний досвід у даній сфері, зростання інтернаціонального співробітництва, залучення технічної та фінансової допомоги для впровадження антикорупційних реформ. Важливим етапом є ратифікація та впровадження Конвенції ООН проти корупції та інших міжнародних угод про боротьбу з корупцією, а також розширення співпраці з міжнародними організаціями, такими як Європейський Союз, Рада Європи та ОЕСР, для приведення законодавства та практики України у відповідність до європейських стандартів [5].

Таким чином, боротьба з корупцією – довгостроковий процес. Повномасштабна війна з росією збільшила ризик зловживань та корупції в Україні, тому реалізація напрямів антикорупційних реформ є нагальною, особливо з огляду на те, що міжнародні партнери вбачають у корумпованості нашої держави одну з найвагоміших перешкод для надання фінансової підтримки. В основі антикорупційної реформи має стати законодавча база, що враховує міжнародні антикорупційні стандарти та світовий досвід протидії корупції. Вже створена антикорупційна інфраструктура має потенціал у боротьбі з корупцією за умов високої кваліфікації, відповідальності та доброчесності працівників, впровадження міжнародного досвіду. Реформування діяльності судової, правоохоронної систем, сфери державного управління дозволить забезпечити їх ефективне і прозоре функціонування без корупційних проявів. Антикорупційна освіта і чітка громадянська позиція у цій сфері стануть найефективнішими факторами запобігання корупції, побудови свідомих суспільних відносин, у яких немає місця корупційним проявам. У цьому контексті антикорупційна реформа набуває ще більшої ваги, адже саме

вона здатна створити умови для стійкого розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Возний В. І. Антикоруptionна політика в Україні: навч.-метод. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 241 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/retrieve/14165/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
2. Державна податкова служба України: Антикоруptionне законодавство України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zapobigannya-proyavam-korupts/antikoruptionsiune-zakonodavstvo-ukraini/> (дата звернення: 27.03.2024).
3. Антикоруptionна стратегія на 2021–2025 роки. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf> (дата звернення: 28.03.2024).
4. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/conv#n239> (дата звернення: 28.03.2024).
5. Денис Малуська: Україна продовжує здійснювати антикорупційні реформи під час війни. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/denis-malyuska-ukraina-prodovjue-zdiysnyuvati-antikoruptionsiyni-reformi-pid-chas-viyni> (дата звернення: 28.03.2024).

Відімска Катерина Ігорівна

Старший викладач кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій, факультету міжнародних відносин, політології та соціології. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДІ ЗАГРОЗАМ КІБЕРБЕЗПЕЦІ: ДОСВІД ТУРЕЧЧИНИ

У сучасному цифровому світі питання кібернетичної безпеки та інформаційної війни стають все більш актуальними для країн у всьому світі, включаючи і Туреччину. Зростання залежності від інформаційних технологій відкриває безпрецедентні можливості для інновацій та розвитку, але одночасно і створює нові виклики і загрози для національної безпеки та стабільності. У цій статті автор досліджує сучасний стан кібернетичної безпеки в Туреччині, виокремивши ключові аспекти інформаційної війни та заходи, які вживаються для їх протидії. Вивчення цих питань допоможе краще зрозуміти вплив кіберзагроз на сучасне турецьке суспільство та здійснити аналіз можливих шляхів вирішення цих проблем для забезпечення національної безпеки та